

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken October 15-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatározó mezőről.

Minekutánna a' Cs. K. ármadának fő hadi szállása Töplitzből Commotauba által tetetett, és maga Felséges Urunk is oda ment volna, Feldmarsal hertzeg *Schwarzenberg* a' vezérlése alatt lévő vitéz hadi néppel, a' mint a' nevezett városból írják October 8-ik napján, Szakszónia Országba minden ellentállás nélkül bényomúlt, és a' szövetséges ármadakkal egyet értőleg a' maga hadi foglalatosságát szerentséssen folytatta. Ezeket a' szövetséges ármadákat a' Svétziai Korona hertzeg, és *Blücher* Prusszus lovasság Generálissa kormányozzák. — Gróf *Wittgenstein* Orosz lovasság Generálisának fő hadi szállása Octob. 8-ik napján már Altenburghban volt, F.M. hertzeg *Schwarzenberg* pedig előbre nyomúlt. Ezeknek a' mozdulásoknak hasznos következéseit lehet reményleni.

Minekelőtte Fels. Urunk Töplitzi fő hadi szállását oda hagyta volna, October 3-ik napján következő hirdetményt tetetett közönségesse: „Az időnek egy olly pontjában, mellyben az Európai Hatalmaságok közt való egyarányúságnak helyre állittatásáért és a' Német Ország szabadságaért kezdődött háború kívánatos és szerentsés előmenetellel folytatódik: meg vagyon Eő Cs. Kir. Felsége arról győzött, hogy elegendő leszen olly öszve gyűjtő ponto-

kat rendelni, a' mellyen a' köz Hazának fiai a' közönséges és magános ügynek védelmezésére öszve gyűljenek. Mellyre nézve azt parantsolni méltóztatott Eő Csász. és Ap. Kir. Felségé, hogy állittassék fel egy Austriai zsoldban leendő *Német Legio*, 's erre nézve következő feltételeket méltóztatott meg határozni:

1. Ebbe a' Legioba minden német fiának maga kívánsága szerént bé lehet állani, mellyben azon gráditsba fog bévetetődni, a' mellyben volt idegen hadi szolgálatba. — 2. Ez a' legio minden féle fegyverművekből fog állani. — 3. A' corpusoknak formálásában különös tekintet fog lenni a' hazafiakra, a' kiket, a' mennyire lehet, egymástól elszakasztani ne kell. — 4. Az egész corpusok, mint ollyanok öszve kaptsolatnak. — 5. Ennek a' szolgálatnak tartóssága a' jelenvaló háborúnak végezetéig leszen. A' ki tovább is meg maradni kíván, annak a' háború elvégződése után is jussa leszen, ha magát az alatt jól viselte, a' Csász. Kir. szolgálatban leendő meghagyattatásra; minden corpusnak és magános személyeknek, a' háború végződése után szabad leszen hazájába vissza menni. — 6. Ebben a' legioban való szolgálathoz képest, minden a' ki a' háború végződése után a' Cs. Kir. szolgálatban való megmaradásra magát lekötelezi, elsősege leszen az ármadánal. — 7. Ennek a' legiónak egyenlő kö-

telessége leszen a' Cs. Kir. szolgálatban lévőekkel. — 8. Mindenik corpusnál, valamint az Austriai Monárkiának egyéb tisztviselő hivataljainál való béiktatás a' fő verbank piatzon leszen, a' melly végre Prága városa és a' fő hadi szállás határozottak meg.

Ennek a' Német Legiónak vezérjévé, Gr. Bentheim Cs. K. Generál Fő Strázsamestert méltóztatott Eő Felsége kinevezni, és annak mind organizatióját, mind fő igazgatását ő rea bízni. — *Költ a' Töplitzi fő hadi szálláson, October 3-ik napján, 1813-ik esztendőben. — Hertzeg Schwarzenberg Károly Feldmarsal.*

~~~~~

A' Svétziai Korona Hertzeg vezérlése alatt lévő armádának fő hadi szálásán *Dessauban* következő 15-ik bülletin adott ki October 4-ik napján: Ma, *úgymond*, ide tétetett által a' Korona Hertzeg fő hadi szállása. — Azt a' próbatételt, mellyhez a' múlt Septemb. 29-ik napján nyúlt vala az ellenség, a' még allig elkezdődött Roszlai hídnak elhanyásában, sokkal nagyobb árron fizette meg az ellenség, mint reménylette vala eleinte. — A' fogságba esett Frantzia tiszteknek, köz embereknek, által szökött katonáknak, és azon tartománybéli lakosoknak meg egyező vallástételek szerént, leg alább is 1500 embert vesztett el az ellenség azon próbatételnek alkalmatosságával, és ezen veszteségét három battallionnal Generál *Sandels* okozta az ellenségnek; ezek között hét vagy nyolcz száz ember Roslauban temetett el.

A' Prussziai Kir. Armádának fő vezére Generál Blücher a' vezérlése alatt lévő hadi seregeknek nagyobb részével olly nagy sebességgel ment Bautzen környékéről Elsterbe, mellyhez hasonlóról e' világ krónikája nem emlékezik, és a' millyent egyedül a' Haza szabadságának szeretete szállhat, és ezen utat, noha a' hídhoz való ké-

születeket is magával vitte, még is olly hamar elvégezte, mint egy úszó. Ott az Albis vizén által menvén meg sem pihent, hanem a' Wartenburg környékén táborozott, és Generál *Bertrand* vezérlése alatt volt 4-ik Frantzia corpust mingyárt megtámadta, erőssen megverte, sokat megölt, megsebesített, 1000 embert elfogott, az ellenséges sántzokat meghágta, 's azokba 16 ágyút és 70 munitziós szekeret, az azokba fogott lovakkal együtt elfoglalt.

„Lövenstern Obristlajtinant egy marokni Kozákokkal, a' Bernburgi úton 2000 Frantziákat megtámadt és megvert. Midőn az ellenségnek négy óráig tartott viaskodása után ágyúk is küldettek volna, azon város ugyan elhagyatott, de más nap ismét el foglalt. Az az értelem és vitézség, mellyet valamint másszor, úgy ezen alkalmatosságai is mutattak a' Kozákok, nagy ditsőségekre szolgál nékiek. Ezek a' rettenthetetlen férfiak nem tsupa szemei az armádának, hanem lineábann is jól verkednek, egész eskadronokat széllyel futtatnak, a' kvarékat, az az, a' négy szegletű hadi rendeket is megtámadják, a' nagy folyóvizekenn is által úsznak, az ellenséget hátul megkerülik, és félelmet 's zavart okoznak annak.

„Ma Acken mellett az Albison által ment az Orosz armáda; Generál *Winzingerode*, a' Gr. *Woronzoff* vezérlése alatt, a' maga előseregével Cöthen városig előbre nyomúlt. *Acken* városa rövid idő múlva úgy meg fog erősítettetni, hogy az előtt a' futó sántzokat el lehet kezdeni. Itt lehetne tehát egy olly pont az Albis bal partján, mellyet az ellenség elmellőzött, és a' mellynek nagy haaznát vehetik a' szövetséges armádák.

„A' Svécziai armáda egy hajó hidat tsinált Roslau mellett, mellyenn azon napnak reggelénn által is ment, és újobban Dessauig nyomúlt, előjáró seregeit *Ragnig* és *Jónitzig* előbre küldötte, 's magát a' Generál Blücher armádájával öszve kap-

tsolta. — A' Marsal Ney armádája Dessaut és Jonitz reggeli öt órakor elhagyta, ki- nek hátuljáró seregeit üzőbe vévén a' Pruzs- szus hadi seregek, sok embert fogtak el közülök.

„A' Roszlai erősségeken való munkák 5 vagy 6 nap múlva készen lesznek, mel- lyek igen szép plánus szerént vannak in- téztetve, és nagy bethületére szolgálnak *Sparre* Generálnak. — A' Generál *Bülow* kormánya alatt lévő harmadik Prusszus osz- tály sereg hólnap, az az, October 5-ikén által fog az Albison menni, Generál *Gr. Tauentzin* is által mégyen azon folyóvizen. Generál *Thümen* Wittemberg alatt marad, mellyet ha a' szövetséges hadi seregek el foglalhatnak, úgy osztán bátorságosak le- hetnek az Albis folyóviz mellett, és Berlin városa is megnyughatik és a' szövetséges ár- mádáknak tárház gyanánt lehet.

„Egy Kasszelből jött utazó azt beszéli, hogy Orosz Generál *Czerniseff* September 28-ik napján Casszelbe bé ment, az oda való kastélyt elfoglalta, és az abban volt Status rabokat szabadtságba hnyhezette. Ennek a' hírnek megvalóságosodása minden órában váratik.

„Tegnapelőtt azt a' Szakszóniai batal- liont, melly a' szövetséges armádákhoz ál- tal ment, a' Svétziai Koronaörökös meg- mustrálta, 's igen jó rendbe lenni tapaszt- alta. Mindnyájan arra kötelezték mago- kat, hogy Német Országának közönségessen, különösen pedig hazájoknak ügyét védel- mezni fogják.

~~~~~

Kommotauból az Austriai Csász. és Kir. armádának fő hadi szállásáról, October 8- ik napján azt írják, hogy a' Svétziai Koro- na hertzeg azon hólnap 2-ik napján *Dessaut* elfoglalta, hogy Orosz Generál *Czer- niseff* a' Weszfáliai Királyság rezidentziá- jába Kasszelbe bé ment; hogy azon város- nak 1200 főből álló őrző serege magát ve- le össze tsatolta, a' mellynél fogva mege-

rössítettvén mind azon várost, mind az ab- ban talált Status vagyonokat, hadi eszkö- zöket, artilleriákat, munitziókat, 's egye- beket elfoglalt. — A' Weszfáliai Király *Yeromos Napoleon* a' Frantzia Császárnak leg ifjabb testvér öttse, egyedül az ott volt Frantziáktól kísértetvén onnan elfutott. En- nek a' városnak, tudniillik Kasszelnek Kommendánsává *Benkendorf* Oberster té- tetődött.

A' Drezdai 14-ik Septembéri tudósítá- sok szerént, azon hólnap 7-ik napjának reggelén a' Szakszóniai Király, udvarával, és két Szakszóniai vasas regementel együtt azon várost elhagyták. A' testőrző sere- gek egy nappal annakelőtte mentek el on- nan. Azok az osztály seregek, a' mellyek *Porschwitz*, *Sedlitz*, és *Cotta* vidékén táboroztak, Octob. 7-ik napját követett éj- jel elmarsiroztak, és mindenik Lipsia felé vette az útját. — A' Liliensteini táborhely minden puska lövés nélkül elbagyatott, a' Königsteini és Pirnai hidak elrontattak, és a' víz mentiben alább vitettek, az elsőb- bek mindazáltal, a' mellyeken néhány hí- das katonák egy tisztel együtt vóltanak, ki fegattattak. Az ellenség ekképen a' maga fő hadi erejével az Albist oda hagyta, *Roch- litz* és *Eilenburg* felé láttatik magát von- ni (Mind *Rochlitz* mind *Eilenburg* a' Lip- siai Kerületben fekszenek, Lipsia és *Tor- gau* közt.

A' H. Schwarzenberg fő hadi szállása Oct. 9-ik napján Chemnitzben vólt, a' hol az armádának 2-ik és 3-ik szakasza is tá- borozott. A' tartalék armáda Hohndorfból Chemnitzbe marsirozni parantsoltatott. Az Orosz testőrző seregek, és tartalék armá- dák, October 9-ik napján Marienburg és Tschoppa vidékére jutottak. — Gróf *Kle- nau* lovasság Generálissa, e' napon Penig mellett állott, mellyet az ellenség vissza- hozott megtámadása után elhagyott vala; előseregei *Rochlitz* és *Mittvayda* eleibe nyomúltak. A' *Creneville* osztály serege Frankenberget zárva tartotta.

Orosz Generál *Wittgenstein*, kinek előjáró serege, October 6-ik napján Generál Gróf *Pahlen* vezérlése alatt Altenburgot már elfoglalta, a' Lipsiai Kerületbe *Bo nába* marsirozott, külső vigyázatjait Rötháig nyomta előre. A' Hertzeg *Poniatowsky* corpora Frohburgot elhagyta, és *Gaithayn's* Rochlitz városokig vonta magát hátra.

A' Kleist Generál osztály seregétől két brigadák Gosznitz és két brigadák Zwickau mellett telepedtek le. — Feldmarsal Lajtinant *Lichtenstein Mórítz* (Mauritius), a' ki az Orosz Generál *Thielemannal* való egyetértésben az Augereau (olv. *Ozsero*) Fr. Feldmarsal ellen küldetett vala, October 6-ik napján már Eisenbergbe érkezett, és a' következő napon Camburg és Dornburg vidékének megkémlelésére ment. — Orosz lovasság Generálisa Bárá *Benningsen* Drézda szomszédtságában, Generál *Knorring* pedig Freybergbe nyomult. — A' Kozákoknak Hettmanjok Gr. *Platow* egész Lipsia városáig ki jár portázni, 's hihetőképén a' Svéciai Korona herczeggel már szövetségben vagyon, a' ki is *Blücher* lovasság Generálisával együtt Delitsig, Dübenig, és Bittenfeldig előre nyomult, a' melly környékről October 7-diken nagy ágyúzás hallatott.

A' Töplitz tudósítások szerint, Gróf *Benningsen* Orosz lovasság Generálissa, a' Frantziáktól megerősített Gieszhübeli posítót, October 8-ik napján megtámadta, őket onnan kiverte, és még azon napon Pirna szomszédtságában Drézdatól másfél mértföldre egy dombon fekvő *Dohna* kis várost elfoglalt, a' honnan jó alkalmatossága fog lenni a' Drézda ellen való ellenségeskedésre.

~~~~~

A' belső Austriában táborozó Cs. Kir. Ármádának fő vezére hadi Fegyvertármester B. Hiller olly tudósítást küldött ide a' Cs. Kir. Udvari Cancellariahoz, melly sze-

rént a' Laybachi kastélyban vólt Fr. katoná őrizet, az elszökés és különkülönb féle nyavalyák által 213 főre szorítottván, öt napig tartott ostromlás után, annak vezérével *Leger* Fr. Obersterrel együtt October 5-ik napján, délután capitulált, azon erősségből minden katona betsülettel ki-marsirozott, a' hegy tövével a' maga fegyverét lerakta, 's magát fogságra adta. Mind a' tiszteknek, mind a' köz embereknek vagyonok meg hagyatott. Azon Lajbachi kastélyban számos munitzio, 23 ágyú, és 1000 darab tüzelő fegyver találtatott.

Egyszersmind arról is tudósította a' fellyebb nevezett Fegyvertármester B. Hiller az ide való Cs. K. U. hadi Tanácsot egy tőlle Octob. 8-ik napján *Tavvisból* ide jött kurir által, hogy az ellenségnek azon mind a' természet, mind a' mesterség által nagyon megerősített helyéből leendő kiküszöbölésére nézve következő rendelkezéseket tétetett: — Elsőben is négy colonnét, avagy tsapat sereget állított ki, mellynek egyike a' Gailli völgyből a' Bartolai mezőségen az ellenséget hátul megkerülte, a' másik tsapat a' Goniacheri Alpeseken az ellenség balszárnyába tsapott, a' harmadik Wurtzenen keresztül Weisenfels felé az ellenség jobb szárnyára ütött, végtére az ötödik tsapat sereg, Kronauból Weisenfels felé ugyan azon jobb szárnya ellen marsirozott.

Ezen négy kolonnékon, vagy tsapatokon kívül B. *Mengen* Obristlajtinant, egy lovasokból és gyalogokból álló portázó kommandóval, az ellenség háta megett Tulminoig előre nyomulni parantsoltatott. Mivel ezek a' kolonnek, a' meghatározott időre és helyre egyszersmind elérkeztek, ezen hónap 7-diken a' verekedés elkezdődött, és már dél után két órákor az első tsapat Sajfnitzban vólt; de mivel minden gyalog utakat es. bévágott erdőket elásott az ellenség, minden előre való nyomulás meg nehezítettett. Azonban az éjtzaka is bekövetkezvén, a' fel tett

plánumnak eszközlése a' következő napra halasztatott. Mivel pedig több részekről körülvetettnek lenni látta magát az ellenség, a' békövetkezett éjelt hasznára fordította, 's magát Pontafelig vissza húzta, a' hová őtet Fegyvertármester B. *Hiller* üzentette.

A' 11-ik Octoberi Gréczi újság leveleknek töldalékjában következő tudósítást iktattatott bé Fegyvertármester B. *Hiller*: Közönségessé tétetődik, hogy én Klagenfurthból épen most olly tudósítást vettem, hogy *Rebrovich*, és Gr. *Nugent* Generálisok, hihetőképen October 5-dik napján, a' Lohitsch és Adelsberg mellett 900 főből álló ellenséges sereget megtámadták, megverték, 12 rész szerént zászlót, rész szerént Fr. sast elfogtak, és sok ellenséget rabságra ejtettek. (Ezek a' zászlók és sasok a' múlt héten ide hozattatván, a' Cs. Kir. fegyveres tárba letétettettek.)

Orosz Birodalom.

Itt következő azon innepnek környülállásos leírása, melly Petersburgban *I. Sándornak* neve napján a' múlt Sept. 11-ikén történt vala.

Minekutánna a' Császári Udvar, és az oda való uraságok a' Casani fő templomból a' *Sz. Newszky Sándor* templomába mentek, és a' Minski 's egyszersmind Lithvániai Érsek *Serafim* az Isteni szolgálatot véghez vitte volna, Generál Lajtinant herczeg *Gortsakoff* következő dolgot olvasott fel:

„A' hív és vitéz Orosz hadi seregek nagy tetteiknek örök emlékezetben leendő hagyása végett, Eő Császári Felsége egy emlékeztető pénzt parantsolt verettetni, mellynek egyik oldalán az Istennek egy szeme az 1812-ik esztendő számával, a' másik oldalára pedig a' következő szók vannak felmetzve: *Nem mi, nem mi hanem a' Te nevedben.* Ezek az emlékeztető pénzek meg

szenteltetve, az Orosz ármadához főgnak küldetni, 's azokkal a' magokat megkülömböztetett vitézek felékesíttetni. — Ezen alkalmatossággal következő napi parantsolatot méltóztatott Eő Császári Felsége kiadatni:

„*Katonák!* Az a' ditsősséges és emlékezetet érdemlő esztendő, a' mellyben ti azt a' dühös és hatalmas ellenséget, a' ki hazátokat elnyelni bátorzkodott, halhatatlan és követésre méltó módon a' földhöz vertétek, és semmivé tettétek, épen most múlt el. De azoknak a' tetteknek híre, mellyek által azt végbe vittétek, szüntelenül vissza fog hangzani, örökre a' maradékoknak emlékezetekbe fog benyomattatni. Ti a' ti véretekkel mentettétek meg a' hazát azoknak a' népeknek özönétől, a' kik azt elborították. A' ti erőlködéstek, a' ti álhatatosságtok, és a' ti ditsősséges sebhelyeitek által a' Haza haládatosságára, és minden népektől való tiszteletre méltókká tettétek magatokat. A' ti erőtök és vitézségtok által megmutattátok azt e' világnak, hogy mindenütt, a' hol a' népeknek szivek az Isten és hit által eleveníttetik, az ellenség hatalma, ha az Oceanus tenger habjaihoz volna is hasonló, még is mindazáltal ezen megtántoríthatatlan kősziklán annak össze kellene törni. Ezen sok kegyetlenségeknek és gonosz tetteknek híreknél egyéb nyomai nintsenek az ő megaláztatásánál.

„*Katonák!* A' ti halhatatlan tetteiteknek meg ditsőíttetésekre azt a' rendeltettük, hogy egy emlékeztető pénz veretessen, és szenteltessen meg, mellyre az 1812-ik esztendő száma irattasson. Ez a' kék pántlikára függesztetett emlékeztető pénz, mint a' győzhetetlen haza tzimere fogja a' ti mellyeteket ékesíteni. Ezen megkülömböztető tzimert minden megérdemli közzületek, mint a' ti vitézségtoknek, erőlködésteknek, és álhatatosságtoknak bizonyos jelét, mivel miadnyájan egyenlőnyo-

morúságot szenvedtetek, 's egyenlő forró bátorság gyulladott fel bennetek. Büszkének kellene lennem, ha illy ékességre érdemesnek tehetném magamat, a' haza igaz fiainak Istentől adatott áldásának jele ez. Vajha midőn az ellenség ezt a' ti mellyeiteken látni fogja, reszkessen, és tudja meg, hogy az olly szívet fedez, melly olly bátorsággal lángol, melly sem nema' félelemtől sem nem a' haszontól származik, hanem a' Haza szeretetéből és hitből ered; és ezek győzhetetlen indító okok.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi hivatal szerint való újság levelekben, az úgy nevezett *Monitörben*, következő módon adatnak elő a' múlt Septemperi és Octoberi hadi dolgok: „A' Fels. uralkodó Császárné és Királyné következő tudósításokat vett Septemb. 26-ik napján a' Fr. Armádától: October 19 és 20-ik napjait Pirnában töltötte el a' Császár, a' hol egy hidat készíttetett az Albis vizén, és egy híd előtt való batteriát annak jobb partyán. October 21-dikén Drézdában halt a' Császár, a' következő napon Harthába ment, és mindjárt akkor a' 11-ik osztály sereget a' Tarenti hertzeg (Marsal *Macdonald*) vezérlése alatt, az 5-iket a' Generál *Lauriston*, a' 3-dikat a' *Souham* vezérlések alatt a' Bischofwerdai erdőből egy szoros úton kiküldötte. — A' Sléziai ellenséges armáda, mellynek jobb szárnya Gen. *Sacken* kommandója alatt, Camenzben, a' bal szárnya a' Gen. *Langeron* vezérlése alatt Neustadtba a' Cseh Or-

szági szoros utak mellett, és a' deréka Gen. *York* kormánya alatt *Bischofswerda* ellen marsirozott vala, minden oldalról vissza húzta magát. — Generál *Girard*, a' ki a' Frantzia elősereget kommandirozta, mindenütt nyomon űzte, 's egynéhány eubert el is fogott. Mindenütt verekedve nyomtatott az ellenség a' Spree vizéig. — Generál *Lauriston* Neustadtba bément.

[A' többit másszor].

Leg újabb 's leg nevezetesebb Újság.

Régen rebesgetik azt a' Bétsi lakosok, hogy a' Baváriai Király *Maximilian József*, a' szövetséges Fejedelmek mellé fogna állani, és Német ország szabadságának vissza szerzésében velek együtt munkálódni. Ez a' köz hír már bétellyesedett, mellyről illy tudósítást olvasunk a' mai Bétsi udvari újság levelekben:

October 8-ik napján *Riedben* Felső Bavariának kies mező városában, Cs. Kir. Fegyvertármester Hertzeg *Reusz* és Baváriai Kir. lovasság Generálissa Gr. *Wrede* a' Fels. Austriai Császár és Baváriai Király nevekben barátságos és szövetséges allianziát kötöttek egymással, mellynél fogva a' Baváriai Kir. Udvar a' Rénusi szövetségről lemondott, 's egész hadi erejét a' szövetséges Hatalmasságoknak hadi erejekkel hasonló ditsősséges végre nézve, minden haladék nélkül öszve kaptsóllya. — Ennek a' Szövetségnek fogantatos következesei fognak lenni.

A' Bétsi *Cursus* Okt. 6-ik napján: — 100 Forint Conventzióspénz, 173 $\frac{7}{8}$ Forint Váltótzédulában. — Egy Császár arany 8 forint és 12 $\frac{3}{4}$ krajtzár.